

Ob Nilu.

(Piše F. K. Gregorec. — Konec.)

Da smo še bolj spoznali življenje v Kahiri, smo stopili tuintam tudi v kako gostilno. Toda tam so nas takoj iztaknili vsake vrste prodajalci. Ta ti ponuja cigare, drugi starine, tretji celo kako živalco. Seveda smo se jih otepavali, kolikor smo se jih mogli; včasih nas je pa le premažala nepopisna vsiljivost Arabcev. Komaj se pa iznebiš prodajalca, že pogrne preprogo pred tebe kak glumač, pa izvleče izza srajce kačo, jo dene na preprogo in ji žvižga, da se zviža in pleše pred teboj s povzdignjeno glavo. H kači dene še morsklega pajka in še drugega mrčesa, da se igra med seboj. Ko spravi glumač to svojo ostudno golazen za srajco in odide z bakšišem, pride trojica pet- do šestletnih dečkov in deklíc, da ti zapojó za bakšiš dve, tri pesmice.

Ubogi otroci — sem si mislil. Kako si služijo svoj kruhek. Blaženi naši otroci v domovini, ki se jim ni treba tako potikati po gostilnah za koščkom kruha, ker imajo pri starših telesne in tudi dušne hrane v izobilju.

Prišel je čas povratka v domovino. Še enkrat smo se vsedli za bogato mízo, kamor so nam naložili mnogo jedil, še več pa jedilnega orodja. Res, večkrat nisem vedel, za kaj bi prijel. No, smo pa tudi plačali za en dan toliko, da bi tebi zadostovalo za en mesec.

Zanimiv je bil eden naših strežnikov. Črn kot oglje, oblečen čisto belo, v ušesu je imel pa zataknen zlat uhan, toda ne spodaj, kot je navada pri nas, ampak na ušesu zgoraj.

Opazil sem sploh, da ljubijo črnci čisto belo obleko. Pri nas pa, ki smo beli, je pa črna obleka najbolj imenitna.

Opoldne nas je potegnil hlapon iz Kahire in vozil po egiptovskih zelenih poljanah, kot bi bil mesec rožnik, pa je bil že sv. Mihael pred durmi. Sredi pota je pa hlapon opešal. Nič več ni mogel dalje. Zdravili so ga in priganjali, pa ni šlo naprej. Rajši je šel pa nazaj na postajo, kjer so vpregli drugega »konja«. Ta je že še tekkel, toda tako ne kot prvi.

Z veliko zamudo smo dospeli v Aleksandrijo. Ko bi bili imeli odriniti oni dan z ladjo proti domu, bilo bi prekasno, in došli bi bili gotovo par dni kasneje domov. Pri naših vlakih so zamude le par ur; pri parobrodih se gre pa kar za par dni, ako ne za več.

Na kolodvoru nas je sprejel slovenski frančiškanski duhovnik o. Evgen. Tam namreč oskrbuje dušno pastirstvo za Slovence, ki jih je mnogo tu naseljenih.

Naša prva pot je bila v slovenski zavod šolskih sester. Tam smo bili prijazno sprejeti. Tudi hladilo nam je kaj prav prišlo po vroči afriški vožnji.

Odtam je šla pa naša pot v katoliško cerkev sv. Katarine. Ta svetnica je živela in bila umorjena za sveto vero tu v Aleksandriji. Pred velikansko cerkvijo je prijazen, z drevjem zasajen vrt. Posebno zanimivo je to,

da smejo v ta vrt samo otroci in njih varihinje. To bi bilo umestno tudi v naši Ljubljani in po drugih mestih, da bi otroci že v najnežnejši dobi ne opazili ali slišali kaj nedostojnega.

Aleksandrija je veliko mesto, vendar mnogo manjše kot Kahira. Zidana je po evropskem načinu in ima mnogo lepih palač. Tu je središče trgovine med vzhodom in zahodom, jugom in severom.

Samo arabski del kaže svoje umazano orientalsko lice. Ne hodili bi bili tja, saj smo videli že dovolj jutrovske nesnage; toda tam stoji med podrtimi zidinami Pompejev steber, 30 metrov visok, izklesan iz enega samega kosa granita. To je še pomnik izza rimskega cesarja Dioklecijana.

Drugačni spominki so pa nedaleč odtod pod zemljo. Pred 13 leti so tam nekje kopali kamenje. Kar zmanjka nekemu delavcu tal pod nogami, pa zdrkne s površja, in zemlja ga požre živega. Ko so ga iskali, so naleteli na podzemsko grobišče — katakombe. Iz drugega stoletja so. Nismo naleteli notri na znamenje krščanstva, pač pa na lepoohranjen poganski temelček. Zato se lahko sklepa, da je bilo to pogansko grobišče.

Na povratku smo obiskali še zavod jezuitov, njih cerkvico in gledališče. Šli smo tudi na visoko ploščnato streho njih visokega samostanskega poslopja, da smo pregledali odtam vse mesto. Vse je ravno, samo sredi mesta je nizek griček, ki so ga nanosili francoski vojaki na povelje Napoleono v 24 urah.

Pater Benigen — ki nas je vedno vodil kot zvest angelvarih — nas je spremil popoldne, sv. Mihaela dan, s svojim tovarišem p. Evgenom še prav do morja in celo na našo ladjo Marijo Terezijo, ki je priplula za našega bivanja v Kahiri iz Port Saida v Aleksandrijo.

Pet je bila ura v Aleksandriji, pri nas doma pa šele štiri popoldne, ko smo se srčno zahvalili dobremu vodniku in se težko poslovili od njega. Ladja je krenila, obrežje se je odmikalo. Ob šestih je zatoniло solnce, in tudi črna Afrika nam je izginila na obzorju.

Prvi dan morske vožnje nismo videli drugega kot nebo nad seboj in razburkano morje pod seboj. Opazoval sem solnčni vzhod in zahod in izračunil, da smo si s svojo vožnjo za solncem podaljšali prvi dan za pet, drugi dan za deset minut.

Drugo jutro smo zagledali otok Kreto od južne strani. Tamgori pod nebom smo pa zapazili dve tropi ptičev. Po 14 in 14 jih je bilo skupaj. Pluli so v klinastem kotu prezimovat tjadol v gorko Afriko. Dober kompas in dobra jadra in vesla je preskrbel Stvarnik tej živali, da si upa na tako daljno potovanje. Dve noči in en dan našega potovanja so imeli ti ptiči prepluti, ko smo se srečali.

Cel dan smo opazovali proti severovzhodu grško obrežje. Srečali smo pa tudi — seveda bolj od daleč — eno in drugo ladjo. Nekaterikrat je pohitel mornar na konec naše ladje in razvil našo avstrijsko zastavo sosedí v pozdrav.

Rožnivenško nedeljo, 2. oktobra, smo vozili ravno na onih valovih, kjer se je nekoč krščanska armada vojskovala zoper sovražnika

naše svete vere, zoper krvoločnega Turka in ga premagala pri Lepantu leta 1571. na priprošnjo Kraljice sv. rožnega venca. Prelepi spomini!

Na večer te nedelje se je jela prikazovati nizka in ravna obal južne Italije. Opazili smo tudi kakih deset ribiških ladij in mnogo ptičev, ki so sedali na valove in se prijetno zibali. Ptički pa so tudi obletavali našo ladjo in sedali nanjo.

Bili so nam kot Noetu golob, prijazni znanilci, da je blizu kopna zemlja. In res: ob pol osmih smo obstali v lukii mesta Brindisi. Ko so spustili most na suho, so prišli najprej laški pevci in godci gor na ladjo in so nam s svojim petjem in godbo izluščili še zadnji bakšiš, ki smo ga rešili na Jutrovem.

Že ob desetih zvečer smo odrinili dalje proti domu. Ko sem zapustil drugi dan navsezgodaj kabino in stopil na krov, nisem našel več temno-modrega neba z obrisanimi zvezdami, ampak naše svetlomodro se razpenjajoče nebo in zvezde, kot bi jih pokrivala sopara.

Vedno bolj in bolj je prodirala ladja v slovanske valove. Že smo zagledali dalmatinske otoke. Ravno ob polne popoldne smo smuknili mimo Visa. Prekrasno vožnjo smo imeli: solnce je sijalo, morje je bilo mirno, pihljaj je le prijeten vetr, in prijetna je bila zavest, da se vozimo po domačem morju.

Čez noč se je vreme nekoliko izpremenilo. Nastopila je megla. Par-nik je v presledkih tulil neznansko, da bi se ga mogli v megli ogniti.

Naenkrat je pa obstal. Vsi smo se prestrašeno vpraševali, kaj je.

V megli je izgrešil kapitan pravo smer: Namesto da bi zapeljali v tržaško lukoo, smo se pa zarili v pesek pred kopališčem v Gradežu.

To je bilo potem svedranja in sukanja, da je kar vrelo okrog ladje, preden smo mogli nazaj in proti Trstu.

Cesarjev god je bil, in luka in ladje so bile v Trstu vse v zastavah. Ob strani pa bojni velikani, da ob svojem času zagromé v proslavo cesarskega dne.

Eno uro je trpelo, da smo smeli stopiti na domačo slovensko in avstrijsko zemljo.

Opoldne smo se še enkrat zbrali k skupnemu obedu v Trstu. Odtam pa smo se razkropili na vse strani s trdno obljubo, da si hočemo vedno ostati zvesti »galilejski bratje«.

* * *

Po petih tednih sem prihajal zopet domov — toda čisto drugačen, kot sem šel od doma. Porastel, načrno zagorel, drugače oblečen. Dragi moji sobratje so mi napravili ljubeznjiv sprejem. Spremili so me v mojo župnijo. Župljani, društvo, družba in mladina mi je prišla naproti, da me pozdravi. Toda ni me našla med drugimi duhovniki. Besede pozdrava so zastajale v dvomu, je li to pravi naš dušni pastir — ta neznani človek, ali ni?

Ganil me je ta sprejem. Spomnil sem se mladih let, ko sem hodil včasih čakati očeta in mater in sem nestrpno gledal, kdaj se prikažeta izza

griča in prineseta »odpustkov« iz sejma. Prisrčno sem pozdravil svoje ljubljence in jim obljubil, da dobi vsak izmed njih spomin in odpustek iz svetih krajev. V izprevodu med slovesnim zvonjenjem smo šli v cerkev,

Naš pisatelj — romar.

in tam sem po srečni vrnitvi zopet blagoslovil svojo čredo. — Zdaj sem zopet doma, vesel prelepe naše slovenske zemlje, vesel svojega dobrega domačega ljudstva, vesel pa tudi prekrasnih in nepozabnih spominov iz deželâ od Jordana do Nila.

Mati.

(Povest. — Spisal Cvetinomijski.)

IV.

Cas slovesa je prišel in treba je bilo oditi v mesto. Hinko je stal z natlačeno culo na pragu, senčil si je z dlanjo oči in je gledal na dolino. Po cesti so drdrali visokoobloženi vozovi in vozniki so pokali z biči.

Iz izbe sta prišli mati in Milka in sta postali.

»Sedaj greva,« je dejala mati in se je okrenila k Hinku. »Poslovi se od sestre, ne bosta se videla kmalu...«

Milka se je zasuknila na peti, in solze so ji stopile v oči.

»Ne jokaj, ti pravim,« ji je šepnila mati.

Hinko je podal sestri rokó in se je stresnil od čudne bojazni. Tudi sam je imel oči solzne in jokati je začel.